

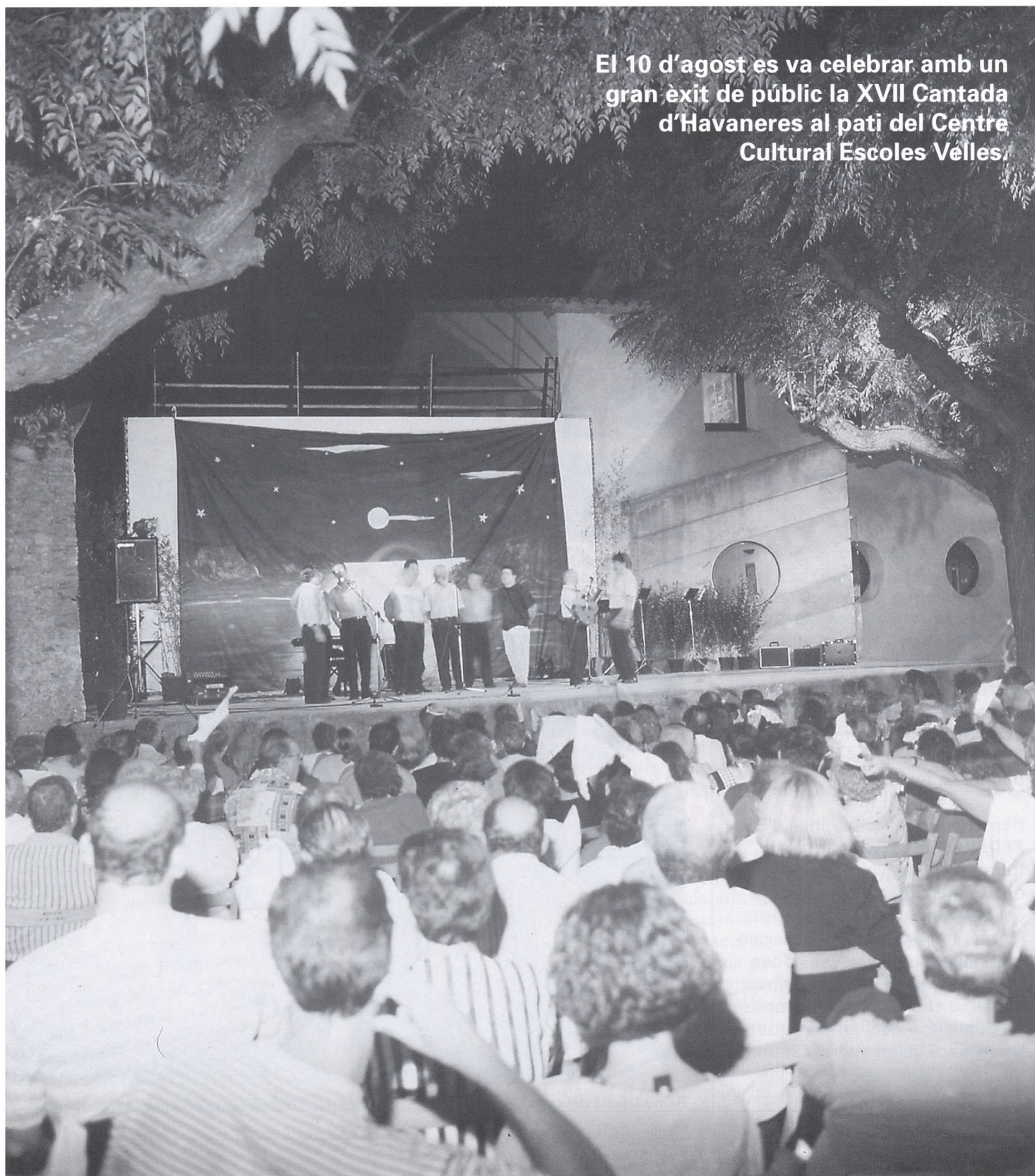
ES PEDRIS LLARG

Núm. 37
TRIMESTRAL
Setembre
1996

Revista Municipal d'Informació i Cultura

BEGUR/ESCLANYÀ

El 10 d'agost es va celebrar amb un gran èxit de públic la XVII Cantada d'Havaneres al pati del Centre Cultural Escoles Velles.

Revista Municipal
d'Informació i Cultura

Núm. 37
TRIMESTRAL
Setembre 1996

* * *

Edita:

Ajuntament de Begur

Redacció:

Arxiu Històric Municipal

Imprimeix:

Impremta Palé, SAL
Clavé, 35 - Palafrugell

Dipòsit legal:

Gi - 802 - 1987

* * *

Els conceptes i les opinions sostinguts en els articles signats que apareixen en **ES PEDRÍS LLARG** no representen, necessàriament, l'opinió d'aquesta revista.

Recordem que les pàgines d'**ES PEDRÍS LLARG** són obertes a tothom. Qualsevol persona que vulgui emetre llur opinió o col·laborar en la revista ha de lliurar els originals a la Redacció, fent-hi constar les seves dades personals i el seu telèfon, sense que això suposi cap compromís de publicació dels articles que no s'hagin sol·licitat expressament.

Millores al Municipi

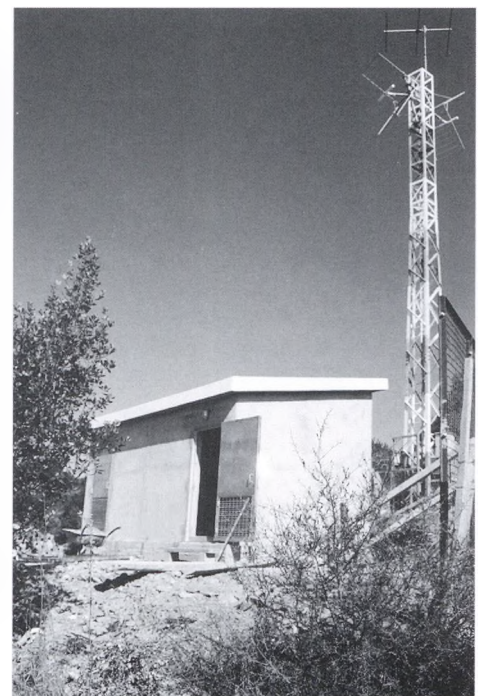
Eliminació del coll d'ampolla de la carretera del Convent de Santa Reparada, direcció al Mas Mató.

Nova plataforma enllosada a Aiguafreda.

Remodelació del carrer Font de Baix.

Nou reemissor per Fornells i Aiguablava.

És hora de donar exemple

És normal que les prioritats per gastar els diners municipals siguin diferents segons sigui el grup o les persones que governen. Això és tan cert com que és impossible que la gestió municipal tingui el vistiplau de tots els ciutadans. A perspectives diferents, prioritats diferents.

En aquest poc més d'un any en què tinc l'honor d'ésser l'alcalde de la població, molts vilatants i persones de segona residència m'han comentat com és possible que l'edifici de l'Ajuntament presenti un aspecte tan deteriorat. Aquesta preocupació general, totalment compartida pel

grup amb el qual governo, ha fet que finalment hàgim decidit aquest hivern remodelar l'edifici, tot i ésser sabedor que es poden aixecar veus que ho cataloguin com un excés, tot i respectant totes les postures, crec que ara és el moment d'executar aquest projecte amb un pressupost que s'acosta als 19.000.000 de ptes., dels quals quasi nou milions són subvenció.

Aquest esforç de l'Ajuntament, tant en aquesta obra com en la remodelació del centre, ha de servir d'exemple per a tots aquells que estiguin en condicions econòmiques per remodelar les façanes de les seves cases; que estan en un estat deficient. Vull agrair, al mateix temps, l'esforç realitzat per tots aquells que han restaurat cases del nucli, ja que ajuden a millorar la nostra imatge. Com ja he dit anteriorment, sóc dels que crec que amb l'ajut de tots portarem Begur al que ha d'ésser: el model de la Costa Brava. Està a les nostres mans.

La fotografia de l'Ajuntament que acompanya l'escrit serà història d'aquí pocs mesos.

CARLES ARNAU i FERRER

ATENCIÓ AL PÚBLIC DE L'ALCALDIA I REGIDORIES

Alcaldia: **Carles Arnau**
Governació/Comerç/Turisme
De dilluns a divendres matins de 9 a 2

Regidoria d'Hisenda i Urbanisme
Joan Català
De dilluns a dijous matins de 10 a 1
Dilluns tarda 6 a 8 (Esclanyà)
Dimarts tarda 3 a 5

Regidoria d'Esports, Joventut i Festes
Francisco Vadillo
Dimarts tarda 6 a 7.30

Regidoria d'Obres, Serveis i Medi Ambient
Lluís Marquès
De dilluns a divendres matins d'1 a 2.30

Regidoria d'Ensenyament i Cultura
Mariancel·la Clavell
De dilluns a dijous matins de 12 a 1.30

Regidoria de Sanitat i Serveis Socials
Montserrat Corredor
Dimarts tarda 5 a 6.30
Dijous tarda 4 a 6 (Esclanyà)

EXTRACTE D'ACORDS

Ple 25/06/96

- S'acorda per majoria aprovar inicialment la Modificació Puntual del Pla General a la zona de la Font de Baix. Aquesta modificació ha de permetre fer una promoció pública d'habitatges socials a la Font de Baix a càrrec de la Generalitat de Catalunya (Incasol).
- S'aprova per unanimitat rebaixar el tipus impositiu de l'IBI (Contribució Urbana) pel 1996 del 0,6% al 0,575%.
- S'acorda per unanimitat l'aprovació del Conveni amb el Centre de Telecomunicacions de la Generalitat per tal de millorar el Reemissor de Fornells. Aquest conveni permetrà rebre amb la deguda qualitat les emissions de Televisió de Catalunya.

Ple 27/08/96

- S'acorda per majoria aprovar inicialment el Projecte de Casal d'Avis al solar de la Cooperativa. Aquest projecte condicionarà també el Mercat Municipal.
- S'acorda per unanimitat declarar improcedent la sol·licitud d'alteració del terme municipal a la zona del Racó promoguda per alguns veïns del sector. Cal trametre l'expedient a la Direcció General d'Administració Local de la Generalitat.
- S'aprova el resum numèric del Padró Municipal d'Habitants de 1996 portat a terme de l'1/05/96 al 30/06/96 amb el resultat de 3.018 persones empadronades al nostre municipi.

Visita de l'honorable conseller Pere Macias

El passat 24 d'agost vàrem rebre la visita de l'Honorable Conseller de Medi Ambient el Sr. Pere Macias. És d'agrair la seva presència a Begur, i més tenint en compte que fa uns mesos també va venir a Begur, aleshores

com a President de la Diputació de Girona. És realment positiu que un conseller dediqui part del seu temps a visitar les diferents poblacions per contrastar tot allò que depèn de la seva conselleria.

Tot i que el mal temps va impedir sortir amb barca, per visitar la reserva Integral "Ses Negres", vàrem anar-hi per terra, a l'hora que tingué ocasió d'entrevistar-se amb els membres de l'Associació "Nereo". Després vàrem gaudir de l'espectacular litoral de Begur pel camí de Ronda des de Cap Sa Sal fins a Sa Tuna.

D'en Pere Macias ja vàrem tenir una grata sorpresa amb l'atenció que va dispensar quan era alcalde d'Olot a un grup de begurencs que varen visitar la capital de la Garrotxa. Aquest Ajuntament hi ha tingut tracte com a President de la Diputació de Girona, de l'Associació Catalana de Municipis del Consorci de la Costa Brava, i ara com a Conseller de Medi Ambient. El tracte ha estat magnífic. Cal considerar-lo a més d'un gran polític un molt bon amic.

CARLES ARNAU I FERRER

Puig Rodó-Aiguafreda-Es Quinze: nou sender local

Des del Patronat Municipal de Turisme, vàrem tenir molt clar que tot allò que pot millorar l'oferta turística és bo per Begur. És per això que vàrem acollir positivament la idea del Consell Comarcal de crear un sender local, tenint en compte que cada dia hi ha més gent aficionada a caminar.

En arribar la primavera, amb l'ajuda de la Societat de Caçadors, vàrem iniciar els treballs per crear un circuit en què el principal objectiu era recuperar part de l'antic i emblemàtic camí d'Es Quinze. Fruit d'aquest treball

va ser el sender local que vàrem inaugurar i senyalitzar el passat 13 de juliol, tot i que queden pendents els treballs de millorar en alguns trams, el resultat ha estat espectacular.

L'itinerari, que pròximament sortirà publicat en un fulletó junt amb altres de poblacions veïnes, té com a punt més important: el Puig Rodó amb el Mirador de la Creu, Aiguafreda i Es Quinze amb l'opció del camí de Ronda de sota S'Antiga. El punt de sortida i arribada és a Mas d'en Pinc.

Aquest a l'inici de la recuperació d'antics camins de Begur. En un futur no llunyà, intentarem portar a terme altres actuacions, com el camí de Ses Falugues o netejar l'antic de Fornells.

Bandera Blava per a Sa Riera: "Una agradable sorpresa"

El passat mes de juny vàrem tenir l'agradable notícia de la concessió de la "Bandera Blava" per a Sa Riera. Aquest atorgament cal interpretar-lo com un reconeixement per part dels responsables de Medi Ambient, tant de la Generalitat com de la Unió Europea, de l'esforç realitzat per aquest consistori per posar al dia les nostres platges. El fet de millorar la neteja de les platges i la instal·lació dels serveis de Creu Roja, Policia local i Servei de Transport de Passat-

gers ha estat bàsic per aconseguir aquest guardó.

Això ens ha de servir d'estímul per seguir treballant dia a dia en dotar i millorar els serveis de les nostres cales. No descartem aconseguir la "Bandera Blava" en un futur no llunyà per Aiguablava, Sa Tuna i Platja del Racó.

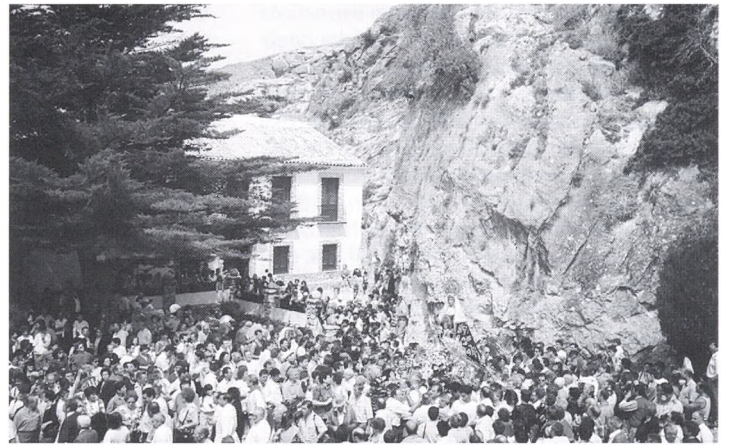
L'acte de lliurament de la "Bandera Blava" va servir de comiat del Conseller Albert Vilalta al front de la Conselleria del Medi Ambient. La bandera va ser enlairada el diumenge 16 de juny en un senzill acte.

Viatge a Sierra de Cazorla (Poza Alcón - Jaén)

El Bar Centre Polivalent d'Esclanyà, en col·laboració amb el "Consell Municipal d'Esclanyà", va organitzar un viatge a Sierra de Cazorla-Poza Alcón des del 30 d'agost al 5 de setembre. Hi participaren un total de 25 persones.

PARC NATURAL DE CAZORLA.

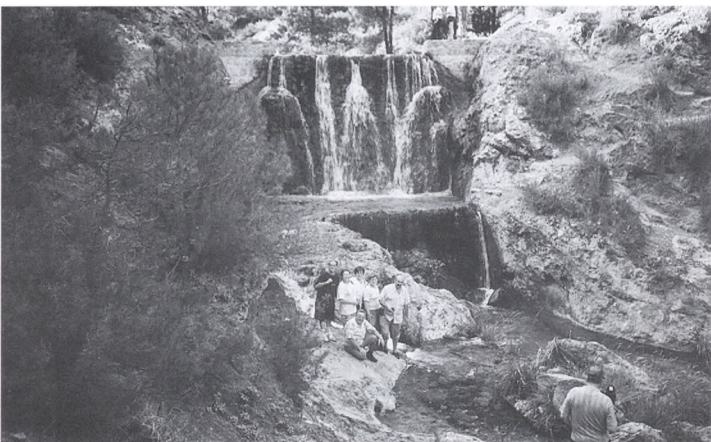
ROMERIA DE LA VERGE DE TISCAR.

FIRA I FESTES DE POZO ALCÓN.

RECEPCIÓ DEL SR. ALCALDE DE POZO ALCÓN.

GUAZALAMANCO, SIERRA DEL POZO.

EL MERCAT SETMANAL.

Els cetacis segueixen en perill

"Res quedarà d'aquestes gegants espècies, només uns pocs vestigis. Les seves restes es faran pols i s'escamparan al vent. Únicament viuran en la memòria humana. Sobre el nostre planeta tot disminueix i desapareix gradualment. Quin canvi tan dràstic podria donar-li una nova oportunitat a la vida? La naturalesa està moribunda i l'home, hipòcritament, intenta embellir i reviuir algunes de les seves obres, mentre hi ha tantes altres que malmet, desfigura i destrueix".

Lacèpède (1804)

La passió que desperten les balenes per molts de nosaltres representa, amb només mig segle de diferència, un canvi radical en l'opinió pública mundial. Al llarg dels segles XVIII i XIX la caça de balenes era practicada, admirada i fonamentada per diverses nacions, principalment les potències de l'hemisferi nord com Estats Units, Anglaterra, Noruega, i més tard Japó i Unió Soviètica, constituint-se en conjunt en els més grans baleners de la història. Actualment la cacera comercial ha desaparegut quasi en la seva totalitat i el concepte que d'ella es tenia ha canviat notòriament.

Des dels inicis de l'explotació comercial en el segle XII i fins a mitjan segle XIX, els baleners van concentrar les seves captures en sis espècies de grans cetacis: la balena de Groenlàndia (*Balena mysticetus*), la balena franca austral (*Eubalena australis*), la balena basca (*E. glacialis*), la gris (*Eschrichtus robustus*) i en menor mesura la balena geperuda "yubarta" (*Megaptera novaeangliae*) i el catxalot (*Physeter macrocephalus*). La tecnologia del moment només permetia caçar aquestes espècies ja que eren animals lents o d'hàbitats costers i que una vegada morts suraven fins a ser feinejats (escorxar per separar les diferents parts). Posteriorment, i fins a mitjans del nostre segle, es va desenvolupar una nova era d'explotació comercial amb l'aparició dels vaixells de vapor, la invenció del canó arpó per Sven Foyn, l'aplicació de l'arpó explosiu i finalment la utilització de la nau factoria.

Això no només va permetre caçar més eficientment les espècies anteriors, sinó que va ampliar la persecució a les balenes que nedaven més ràpid: els rorquals del gènere (*Balaenoptera*), com la balena blava (*B. musculus*), el rorqual comú (*B. physalus*), la balena sei (*B. borealis*), la tropical (*B. edeni*) i l'enana o aletiblanca (*B. acutorostrata*).

L'explotació comercial a gran escala ha estat essencialment un procés d'extracció directa de productes procedents de quasi totes les parts del cos de les balenes (amb tractament posterior o sense), responent a les demandes de cada època i motivada per l'obtenció immediata de substanciosos beneficis. Aquesta explotació es va caracteritzar per la seva irracionalitat i la malversació, especialment en la primera meitat d'aquest segle. Fins al segle XIX, l'oli

era el producte que va concentrar l'atenció de la indústria balenera per proveir els mercats d'Europa i Estats Units, essent utilitzat majoritàriament com a combustible en la il·luminació urbana. Altres productes com les barbes, pell, carn, dents i ossos eren secundaris i moltes vegades eren descartats durant les feines. Amb el desenvolupament de la indústria del gas i el petroli, l'oli va perdre importància com a combustible, passant a ser un component elemental en la fabricació de mantegues, lubricants, cosmètics i altres manufactures. Després de la Segona Guerra Mundial, es van trobar substituïts per aquests productes, per la qual cosa la carn es va transformar en el producte més apetitós i utilitzat, especialment en el mercat japonès.

Actualment, l'estat de les poblacions dels grans cetacis han arribat a tals extrems que mundialment es reconeixen a totes les balenes com animals en perill d'extinció.

A nivell mundial, d'espècies com la balena blava es creu que no en queden més de 2.000 a 4.000 exemplars, i de la balena geperuda s'estima de 10.000 a 15.000 individus. La balena basca europea va ser extingida completament i les poblacions de l'Atlàntic Nord presenten una lenta recuperació. Les poblacions de catxalots han pogut recuperar-se gràcies al seu comportament social de manada que presenta la dominància d'un mascle adult: davant l'absència del líder i a causa de la seva naturalesa polígama, els mascles joves ocupaven ràpidament el seu lloc fecundant les femelles, les quals eren menys ambicioses pels baleners.

Com un intent natural de les espècies per reestablir el número de població, els investigadors van observar en el seu moment un increment en la velocitat de creixement individual (més quantitat d'aliment disponible en la mateixa àrea, per menys individus) i una maduració sexual anticipada (que comportava menor competència per l'apariament). Si bé la pressió de la cacera ha disminuït ostensiblement, aquests fenòmens segueixen donant-se en moltes espècies, cosa que ens mostra una baixa velocitat de recuperació que presenten les poblacions de balenes.

Existeixen altres formes d'explotació que no estan directament relacionades amb el benefici econòmic i que no han aconseguit la magnitud de la caça

comercial. La caça de subsistència és una captura menor de subsistència realitzada per aborígens o comunitats indígenes l'alimentació dels quals, vestuari o mètode de sobreviure depèn i gira entorn als cetacis. Aquesta activitat normalment és realitzada a prop dels poblats i utilitzant tècniques i eines tradicionals de baixa eficiència. Malgrat tot, moltes d'aquestes comunitats han modificat els seus costums ancestrals a causa del contacte amb altres pobles i a l'influent atractiu del comerç a major escala. A ells, la CBI (Comissió Balenera Internacional) els permet quotes anuals de captura que de vegades són destinades a la venda, a causa de la pressió exercida per empreses que encara comercialitzen els productes a les necessitats econòmiques d'aquests grups marginals. Actualment queden poques comunitats de subsistència en les proximitats de l'Àrtic en les Antilles i en alguns sectors de l'Oceà Índic.

La caça científica és una modalitat de captura concebuda amb el propòsit de proporcionar informació rellevant mitjançant l'extracció de mostres. La realització d'aquesta activitat ha de comptar també amb l'autorització de la CBI, la qual assigna una quota màxima de captura. Moltes vegades la concepció inicial en què va ser creada és distorsionada i els animals sacrificats produeixen més un guany econòmic, com a conseqüència de la comercialització de productes de gran valor (la carn i l'oli, principalment), que un guany científic, com seria d'esperar. Aquesta utilització comercial emmascarada s'ha convertit en l'alternativa il·legal dels últims anys, caracteritzats per l'existència d'una moratòria mundial de caça comercial de balenes. Japó i Noruega són els països que tradicionalment han sol·licitat quotes per caça científica.

Per altra banda, el futur immediat dels mamífers marins està arribant al futur de l'home i no sols al seu passat. Encara que la cacera ha estat la causa principal de la declinació de les balenes, en l'actualitat existeixen altres activitats que posen en perill aquests animals i a parents, els dofins i les papallones, especialment a les espècies més costaneres com la balena geperuda, la franca, la de Groenlàndia, la gris, el dofí comú, el llistat, el mular, etc. El seu hàbitat, el seu aliment i la seva pròpia integritat es veuen afectats per fac-

tors induïts pels humans i que en conjunt poden limitar o impedir la recuperació numèrica i geogràfica de moltes espècies. Aquests factors poden agrupar-se en cinc tipus:

1. Emmallament de les xarxes fixes o de deriva, captura en maniobres de pesca o embull en restes descartats de la pesca. Això els produeix la mort per asfíxia o iniciació, si els impedeix alimentar-se o desplaçar-se. Un exemple d'això és la captura accidental dels dofins mulars, bec llarg i comuns que moren anualment en gran quantitat en les xarxes d'acer per la pesca de la tonyina en el Pacífic Oriental. I encara que aquestes xarxes hagin estat redissenyades amb sortides pels animals grans (dofins, tortugues) i s'hagin realitzat modificacions en les operacions de pesca, segueixen essent mils els exemplars morts.

2. Competència per recursos amb els humans, en consumir un aliment que freqüentment és trobat i pescat també per l'home. Moltes de les espècies focals de les pesqueres són les preses que consumeixen els cetacis.

Aquests dos factors, destrucció directa accidental i competència dofí-home, que provoquen la mort individual i inclou la desaparició de poblacions locals de cetacis, han repercutit en el comportament de les espècies que freqüentment es veuen desplaçades de les seves zones habituals.

3. Col·lisions amb vaixells o altres embarcacions cada vegada més ràpi-

des i nombroses, especialment en moments de reproducció i cura de cries o també d'alimentació.

4. Perturbació i contaminació acústica per motors i sonars de vaixells, embarcacions d'observadors i d'investigadors i per sorolls resultants d'activitats industrials, aquests factors poden interrompre les activitats vitals com el repòs, el seguici i la cria.

5. Degradació de l'hàbitat i deteriorament en la salut dels animals, a causa per un costat de la contaminació química per vessadures accidentals o intencionades i per l'altre, el desenvolupament coster que aporta el creixement de la població, la construcció i el vessament al mar de residus domèstics i industrials.

Els mars recullen gran part dels productes no biodegradables i tòxics que es produeixen en terra ferma i els cetacis són els receptors finals de molts d'aquests productes. Principalment es veuen afectats pels metalls pesats (mercuri, plom i cadmi), els compostos organoclorats (pesticides com el DDT i PCBs) i els hidrocarburs (derivats del petroli). Les concentracions de metalls pesats i de compostos organoclorats trobats en mamífers marins han estat les més grans registrades per un ésser viu. Concretament els organoclorats provoquen, entre altres, nombroses alteracions en el cicle reproductor, patologies òssies i un reconegut efecte immunodepressor.

La necessitat de protecció dels cetacis continua, encara que hagi disminuït temporalment la pressió d'explotació. Les poblacions que sobreviuen, algunes d'elles molt petites, estan sotmeses a riscos potencialment més difícils de controlar com ha senyalat anteriorment. La capacitat que tinguin les espècies de tolerar aquest i altres factors, així com el control i la decisió que tinguin els homes per minimitzar-los, decidiran la futura sort. Les amenaces d'alteració i destrucció dels ecosistemes costers, els més utilitzats i sobre els quals es basa una fracció important de l'economia humana, són especialment greus. La situació dels dofins i les balenes, com a components essencials dels ecosistemes marins i indicadors del seu estat, poden considerar-se un reflex del futur que espera l'ésser humà.

L'home, que posseeix el poder i la raó per aconseguir una espècie fins els límits de l'extinció, també pot agafar-se el poder i el dret de rescatar-la. El destí dels cetacis i de tantes altres espècies depenen d'aquesta subtil decisió. En cada un descansa l'opció personal d'elegir que tots els seus actes estiguin motivats per una ètica en què tot l'ésser viu pugui existir.

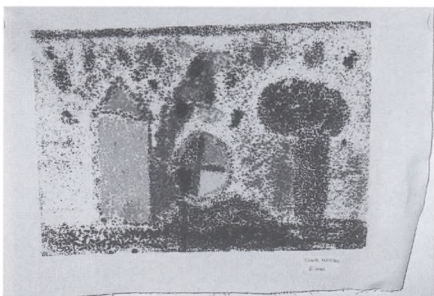
Aquesta és una decisió que ningú pot prendre per nosaltres.

ASSOCIACIÓ NEREO
Centre d'Estudis del Mar

Esclanyà

Festa Major d'Esclanyà

Una mostra d'expressió plàstica del taller de ceres, la Cantada d'Havaneres, el Cremat i el lluït Ball de Fi de Festa van cloure l'edició d'enguany de la Festa Major, celebrada els dies 3 i 4 d'agost.

Exposicions d'Art al Centre Cultural Escoles Velles

La sala d'exposicions del Centre Cultural Escoles Velles de Begur ha presentat aquest estiu quatre mostres d'una molt bona qualitat artística. Les exposicions es van realitzar durant tot el mes de juliol i agost i es poden considerar un èxit pel fet que un públic certament nombrós va poder visitar-les.

La primera de les quatre exposicions d'art es va inaugurar el dia 1 de juliol amb l'obra del pintor saltenc Carandell. Carandell és un artista d'una capacitat i d'una professionalitat remarcables. L'artista, prou conegut en aquestes i altres contrades, va presentar una vintena de peces totes elles relacionades amb la història de la música. Obres d'una concepció formal i d'una profunditat sensitiva pròpies d'un artista que fa molts anys que es mou a l'entorn de la creació plàstica.

Carandell és un pintor que soluciona prèviament l'obra per mitjà de treballs preparatoris. Utilitza una tècnica mixta basada en gouache, acrílic i altres materials. La seva pintura, d'una exquisida sensibilitat, és l'obra d'un artista que vol transmetre a l'espectador la seva càrrega mental de caràcter simbòlic i amb la clara intenció de crear un diàleg latent amb ell. Les obres, característiques de la seva producció actual, mostraren la gran sensibilitat de l'artista dins de la línia de la seva personalitat.

Va ser el 16 de juliol quan l'artista plàstic Rodríguez Amat, originari de Santa Coloma de Gramenet, però resident a l'Empordà des de fa un temps, inaugurarà una mostra de treballs de la seva producció més recent.

Totes les obres que Rodríguez Amat va presentar al Centre Cultural Escoles Velles estaven realitzades en un mateix format (81 cm x 122 cm) i mostraren la forta personalitat d'aquest artista.

Rodríguez Amat no limita la seva obra a cap principi estètic i proclama, per damunt de tot, la llibertat de l'ar-

tista a l'hora de crear. La seva obra, realitzada amb formes mig figuratives, mig abstractes i a vegades amb certes connotacions objectuals, mostra una forta personalitat gràcies a una paleta rica cromàticament. Rodríguez Amat és un artista que treballa sentint pas a pas tots i cadascun dels elements que configuren l'obra i no deixant a l'atzar allò que la sensibilitat pot controlar.

L'obra que Carles Bros Solanes, artista resident a Colera, presentà a partir del primer d'agost al Centre Cultural Escoles Velles de Begur és l'expressió manifesta d'un artista que viu i sent la mar. L'artista, format inicialment dins la línia de l'escola postimpressionista, evolucionà a partir del 1988 vers una pintura conceptual, d'abstraccions formals amb superposicions de signes de referències marines.

Uns dibuixos previs, molt esquemàtics, però de figuració explícita, serveixen a l'artista per a la realització de les seves pintures; peixos, estrelles de mar, xarxes i tot un munt d'estrís nàutics perden llurs connotacions visuals, transformant-se en simples formes abstractes.

Carles Bros Solanes utilitza bàsicament la tècnica mixta sobre paper (a vegades sobre arpillera) i en la qual el *collage*, els pigments i el làtex li serveixen per a crear una obra en què els signes plàstics, sempre de color negre, es superposen a un fons matèric de colors terrossos i neutres.

El col·lectiu Zinc, format per Jaume Canet, Lina Gil, Concepció Gual, Rosa Tarrés i Elena Carreras, originaris o residents a Begur es presentà conjuntament per primera vegada en l'exposició que s'inaugurarà el dia 17 d'a-

gost al Centre Cultural Escoles Velles.

El jove pintor Jaume Canet mostrà una bona concepció de la pintura en 5 quadres realitzats amb tècnica mixta de cromatisme fred i plens d'imaginació. Lina Gil, que presentà diferents treballs fets amb oli i pols de marbre sobre paper, exhibí una pintura molt delicada de colors suaus. Dues vitrines amb joies de plata polida i plata matitzada d'una gran bellesa eren obra de Concepció Gual. Les pintures fetes sobre seda natural de Rosa Tarrés manifestaren una línia il·lustrativa de gran sensibilitat. Finalment, la fotògrafa Elena Carreras presentà una sola obra realitzada en diferents parts i en la qual la vida era expressada per mitjà de la relació home-dona.

Es tractà d'una exposició molt heterogènia, tant a nivell conceptual com a nivell plàstic per les característiques personals de cadascun dels artistes que participaren en aquesta exposició col·lectiva.

Begur un tema per a artistes, XI Concurs d'Arts Plàstiques

En el Centre Cultural Escoles Velles es van exposar del 4 al 15 de setembre les 33 pintures i les tres escultures que van ser presentades al XI Concurs "Begur un tema per a artistes". Han estat pintures i escultures de tècniques i tendències artístiques ben diferents i en les quals cadascun dels autors han expressat la seva personalitat a partir de la proposta "Un tema per a Begur".

Dins d'una línia figurativa o més o menys impressionista s'hi van presentar obres amb valors lluminics i figuratius d'una indubtable qualitat. Begur és i ha estat tema per a artistes de diferents tendències figuratives. Tot tipus de paisatges urbans i semiurbans han donat la possibilitat de crear aquells artistes que es mouen en una línia impressionista o bé dins d'una certa figuració. Són obres en les quals els valors de llum i ombra, profunditats atmosfèriques i efectes aeris de tot tipus es manifesten com a valors visuals i plàstics de la creació artística.

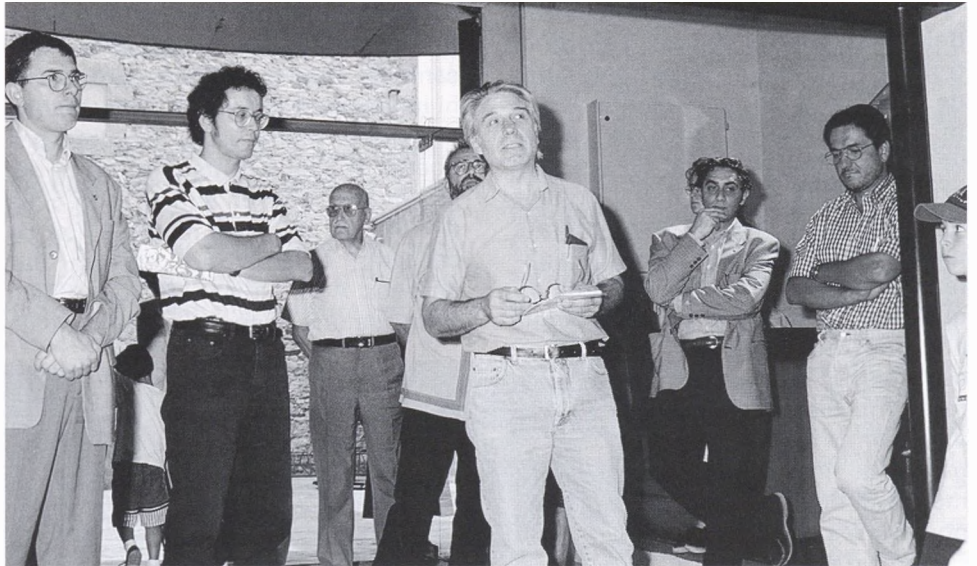
Dins d'una línia més simbòlica, amb imatges plenes d'una forta càrrega figurativa hi trobarem diferents quadres amb valors monocromàtics i amb una bona factura pictòrica.

En una línia molt més conceptual s'hi van presentar al concurs composicions plàstiques conceptuals que es mouen dins de la més pura abstracció.

Finalment, tres escultures segons principis estètics de concepció ben diferent, conformaren amb els 33 quadres una exposició molt heterogènia, pròpia d'aquests concursos artístics.

Artistes de diferents indrets de la geografia catalana hi han participat, conformant una mostra artística d'una més que bona qualitat.

Tots els que hem pogut gaudir de la visita a aquesta exposició hem constatat la capacitat d'expressió que permeten les diferents tècniques pictòriques i escultòriques que, en definitiva, ofereixen a l'artista la pos-

Acte de lliurament dels premis.

sibilitat d'expressar i manifestar la pròpia individualitat.

Com en tot altre concurs, calia que un jurat determinés la valoració de les obres presentades. La decisió d'un jurat és sempre una tasca ben difícil, perquè la valoració d'una obra d'art és un fet subjectiu i no es pot mai valorar des d'un punt de vista absolutament objectiu.

Calia valorar no tan sols la capacitat expressiva, sinó la pròpia concepció plàstica i alhora el domini tècnic que cadascun dels artistes manifestava en la seva obra. Hi ha uns elements conceptuals que es mouen en la més pura subjectivitat, però alhora en una obra trobem uns elements tècnics que es poden valorar amb una total objectivitat. La tasca d'un jurat s'ha de basar en aquests i altres valors que finalment li permetrà d'emetre un veredict.

Malgrat que la tasca de valorar la vàlua d'una obra d'art és sempre una tasca ben difícil, el jurat d'aquest concurs s'ha mogut amb la més absoluta llibertat i honestat. Personalment, artista amb més de quaranta anys d'ofici a l'esquena, manifesto que tots i cadascun dels membres del jurat hem deliberat amb la més absoluta llibertat per, finalment, guiats per la

nostra consciència, determinar, i certament amb una gran unanimitat el veredict final.

Cal dir que el jurat estava format per Pep Admetlla, escultor; Robert Manera, pintor; Marcel Martí, escultor; Eugeni Prieto, membre del Col·lectiu Memé Detràs i Jordi Rodríguez Amat, pintor.

El primer premi ha estat per l'obra "Blaus" de Floreal Soriguera. Un artista de Terrassa que es mou en una concepció no figurativa de l'obra plàstica. L'obra de Soriguera és una obra de concepció formal i amb forts contrastos cromàtics. Pintura molt equilibrada i d'una molt acceptable qualitat tècnica.

El segon premi ha estat per l'escultura "Fòssil" de Ramon Torramadé, escultor de Salt. És una obra realitzada amb imaginació, molt ben treballada i que mostra un gran domini tècnic.

Finalment el tercer premi ha estat per l'oli de Pedro Rubio titulat "Interior". És un quadre d'una forta sensibilitat amb un cromatisme que es mou entre càlids i freds, segons un joc simple de colors complementaris.

JORDI RODRIGUEZ AMAT

Ha ressuscitat aquell camí

En el número 5 d'*Es Pedris Llarg* (juliol de 1988) J.C. Riera va escriure "Hi havia un camí", al meu parer un dels seus millors escrits. També el trobareu a la plana 54 del seu llibre de reculls i us en recomano la lectura. El va escriure en prosa però esdevé una veritable poesia. En aquesta prosa poètica de J.C. Riera trobem ingredients de la lírica ben amarats amb la flaire d'autenticitat que agafen les pàgines viscudes. Records de quan, de petit, feia el camí de Begur a Aiguafreda amb els seus pares; de quan el feia amb els mítics 15 anys, amb bona companyia de nois i noies, i més tard, de quan ell hi portava els seus fills... El seu pare li havia ensenyat el nom de cada planta, de cada arbre, de cada animaló. Sentien cantar ocells de tota mena i sovint veien escapolar-se "una dotzena de perdigals que feien camí protegits per la perdiu mare". A ple sol, les cigales els eixordaven i al capvespre, les granotes els cridaven mentre els esquellots de les vaques, de retorn a llur estable, els acomiadaven. Mores saboroses, espàrrecs, bolets, ballestes. Aigua fresca a les fonts, remors d'aigua al rec, cants de grills, estels que puntegen a l'hora baixa. El gall del mas d'En Pinc, teranyines a la cara... Magnífic, senyor Riera. El quadre que ens ha pintat és un testimoni d'aquella època amarada de natura. Sense cotxes ni motos els quals, avui dia, sovint ens fan oblidar que tenim dues cames i, més enllà de la seva valuosa utilitat, es fan servir per presumir i despertar l'enveja d'altri. Jo també el recordo, aquell camí: era molt bonic. Hi ha una cosa, però, que jo no vaig poder fer: banyar-me al safareig d'Es Quinze tot jugant amb els companys. L'envejo perquè m'hauria agradat molt.

Jo tan sols m'hi estava un parell de mesos a Begur i tenia pocs amics. Aquell camí, però, el feia sovint. Recordo bé els cants de les aus que esmenta el senyor Riera, però també hi havia uns altres cants. Eren els que hi feia Na Maria Truta. No eren pas poètics els seus cants però no hi desentonaven pas: en aquest món hi ha de tot i les misèries també s'han de conèixer i d'aprendre a respectar des de petit. A Es Quinze, en Xicu Pinch cultivava una finca de la meva família

podien oferir els seus fruits. Uns homes volien fer-me fora de casa meva dient que tirarien barrinades... Mentrestant, els camins públics s'incorporaven a finques privades, els safarejos desapareixien, les fonts es contaminaven, les pedreres llençaven llurs escombreres al damunt de vies públiques i el camí, aquell camí, amic Riera, era ben mort. Fins i tot el Cadastre en va suprimir el nom i el nostre estimat Quinze passà a dir-se Puig Moret.

gua al rec, cants de grills, estels que puntegen a l'hora baixa. El gall del mas d'En Pinc, teranyines a la cara... Magnífic, senyor Riera. El quadre que ens ha pintat és un testimoni d'aquella època amarada de natura. Sense cotxes ni motos els quals, avui dia, sovint ens fan oblidar que tenim dues cames i, més enllà de la seva valuosa utilitat, es fan servir per presumir i despertar l'enveja d'altri. Jo també el recordo, aquell camí: era molt bonic. Hi ha una cosa, però, que jo no vaig poder fer: banyar-me al safareig d'Es Quinze tot jugant amb els companys. L'envejo perquè m'hauria agradat molt.

i jo hi anava des de Sa Tuna a buscar tomates, pebrots, albergínies. En arribar-hi, em menjava uns quants pebrots més frescos impossible. Tornava a fer el camí de baixada carregat. Però, jo també tenia 15 anys... En retornar a Begur ja de gran, al cap de molt de temps, vaig tenir dificultats per arribar a Es Quinze. En Xicu Pinch ja feia molts anys que se n'havia anat i ningú més hauria volgut cultivar aquelles terres. La bassa i les feixes eren colgades a sota d'una brolla impenetrable d'esbarzers. Les altres terres, també impenetrables pel sotabosc. Ni oliveres, ni servers, ni codonyers ni tan sols les figueres

Però... aquell camí ha ressuscitat! No han pas estat els caçadors, ni els ramats de cabres o xais, ni molt menys els actuals vianants, beguencs o no, qui ha fet retornar la seva utilitat al nostre malmès camí. Han estat els interessos, l'únic motor que avui dia ens fa rutllar a tots. És per això que em sento optimista i opino que la resurrecció serà un fet durador que, fins i tot, s'encomanarà a altres camins, que n'hi ha, tant o més bonics que el d'Aiguafreda. La iniciativa municipal i les màquines d'avui dia han fet la feina.

Ja sé, amic Riera, que vostè no hi

creu. Pensi, però, que s'ha construït molt; que les nostres platges són magnífiques però molt petites. Que s'ha arribat a un punt que les platges estan plenes i ja no s'hi pot anar amb cotxe la majoria dels dies d'estiu. El turisme de sol i platja, a Begur, és prop del límit i cal cercar-li alternatives a fi de retenir la gent de Barcelona. És un fet que el turisme autòcton busca altres indrets per gaudir de les vacances sense limitacions i hom sap que molts es decanten cap als pobles de muntanya. Però, què hi fan allà? Esports d'aventura i altres novetats però, sobretot, hi fan excursions. El senderisme és una oferta turística inèdita al nostre poble i, sens dubte, nosaltres també podem oferir esplèndides excursions. Les nostres tenen unes vistes inigualables i l'al·licient afegit d'una bona capbussada al mar al cap de la caminada. De tornada, si es vol, es pot fer servir l'autobús. Fer excursions és fer salut i permet desenvolupar l'afecció a la fotografia. Els camins, però, haurien d'estar desbrossats i en arribar a un lloc amb bona vista, n'hi hauria prou amb una petita explicació i uns bancs per seure. Desbrossar els camins, senyalitzar-los, conservar-hi uns bancs, editar uns mapes, serien les úniques despeses del senderis-

me. De totes les infraestructures turístiques, aquesta segurament és la més barata. Quan les excursions són programades, apleguen i relacionen a la gent i són un remei a la creixent incomunicació de la societat actual, especialment sentida en les grans ciutats. El bon humor, la companyonia i l'amistat van en augment des de l'instant en què un grup de persones es posen a caminar plegats. Al final de l'excursió, tothom ja és amic...

El 13 de juliol, més d'una vintena d'excursionistes, vam recórrer el camí d'Es Quinze de tornada, després d'haver anat al Puig Rodó i d'haver baixat a Aiguafreda. Des d'Es Puig Rodó, molts vam poder veure per primera vegada aquella grandiosa extensió marina i admirar des de lluny, de perfil i totes juntes, les afraus dels recs de Sa Tuna i d'Aiguafreda, i també les bellíssimes cales del litoral des d'un punt de vista inèdit. La pujada cap a Begur, pel nostre camí feliçment ressuscitat, ens va retornar als vells temps. L'eliminació de la brossa ha fet ressorgir el camí, el qual es conserva perfectament, tot seguint les parets de les antigues feixes. Els que hi han treballat han fet una bona feina. Només en arribar a la pedrera hi ha dificultats: unes escales fetes

amb travesses ferroviàries ajuden a salvar el desnivell. Finalment, l'ombra de l'alzinar d'Es Quinze ens va encisar a tots per haver esdevingut una raresa un senzill bosc d'alzines. Seria convenient recuperar el tram des dels safareigs fins a la carretera, el qual és l'únic que hi manca a l'antic camí.

Esperem que es recuperi tot aquest patrimoni públic i aviat hom pugui fer excursions per totes les senderes begurenques i, també, que hom faci complir l'obligació de tenir els gossos lligats, tant a les obres com a les cases particulars, per evitar situacions desagradables que podrien fer anar en orris l'afecció al senderisme en el nostre poble. Mai més cap pedrera hauria de poder destruir un camí abocant-hi l'escombrera, ni cap obra pública hauria de destruir amb plena consciència els safarejos d'un poble. No ressuscitar les senderes begurenques seria menystenir un patrimoni de primera qualitat el qual és fruit de la situació privilegiada de Begur i la seva especial configuració muntanyosa feliçment compaginada amb la mar Mediterrània.

JOAQUIM VALENTÍ I FIOU

Te'n recordes? (VI)

He recuperat un escrit, molt bonic d'en Joan Martí Morera, d'un programa de la Festa Major de Santa Reparada de l'any 1956, titulat "Del burret a la rubia". Per tant, quan surti a la llum el núm. 37 d'aquesta revista, farà exactament quaranta anys que es va publicar i que diu així:

"Quan jo tenia vuit anys, i d'això ja en fa més de set, l'anada a Barcelona a Begur costava unes nou hores, sense mirar prim. A les quatre de la matinada et venia a cercar el cotxe a l'estació; una mena de faetó cobert, de quatre rodes, pintat de groc, i arrossegat per un cavall que havia perdut la nit. A les cinc sortia

un tren correu que no corria i feia totes les estacions; i al cap de cinc hores et descarregava a Flassà, maquillat de sutje, condolit d'òssos, i perfumat de fum. A l'Empalme hi feia la parada més llarga del trajecte però guanyaven l'estona, si tenies la bona pensada de treure el nas per la finestra del vagó i d'acceptar un llonguet amb una truita, que els de la cantina t'oferien per dos rals, amb una cantarella que va arribar a tenir una popularitat internacional. Aquella truita era un fruit del Paradís. Era gust, goig, vitamina i alegria. El llonguet de farina de blat; l'ou de gallina; i l'oli, d'oliva. Sembla mentida, però era així. I és que va durar uns quants

anys, que les coses tenien aquest tarannà. Un ou era un ou, un duro era un duro, una paraula era una paraula, i un tractat era un tractat. Tot tenia un caràcter de permanència; i fins l'ètica i les costums, eren com una màquina que sempre feia les mateixes butifarres.

A Flassà, el tren de juguina ja estava a punt d'encaixonar tot el que havia desencaixonat el tren de debò. La calor que a Flassà hi feia aquell temps, era de selva africana; la paret de l'estació et rebotia l'alè del sol, com un mirall la llum. Les gasoses les tenien a dintre d'un cubell amb aigua «fresca» i te les servien com sor-

tint del bany-maria; anaven tapades amb tap de suro i un lligam de cordill, que era tot un prodigi d'artesanaria. Quan el maquinista del carrilet havia acabat de donar corda a la màquina, tota la plantilla del personal de l'estació, empenyia des de la part posterior del darrer vagó, i la cosa arrencava amb un daltabaix de grinyols i d'esbufecs, que no et deixaven posar-hi confiança fins més enllà del tercer Pare Nostre. A dintre, del vagó, voltat de maletes, d'ànecs i de criatures sense calcetes, hi cremaves els darrers vestigis de la personalitat i et sortia fum de la boca; era la gasosa que arrencava el bull a dintre de l'estómac. De tant en tant, un saltironet et tornava al seu lloc un òs desplaçat per un saltironet anterior. I al cap de dues hores de maceració, arribaves esmaperdut i fet un mató, a Torrent; on al peu d'una magnífica tartana, t'esperava el fundador d'una dinastia de transportistes de Begur. Quan la carretera ho permetia, el cavall arrencava un trot que prometia la màxima velocitat de l'època. De tota manera però, aquells cavalls eren partidaris del mínim esforç i seguien una norma pràctica. La qüestió era arribar-hi. De tard en tard, aixecaven la cua i t'ofrenaven impudicament, el producte de la transformació de la garrofa; i el tartaner amb la vista i amb el nas es complaïa constatant que l'estat de salut de l'animal era perfecte.

Uns anys més tard, no pas gaires, amb l'establiment dels trens expressos i dels automòvils, aquest viatge va experimentar una millora considerable. Recordo un viatge de Flassà a Begur, en un turisme Overland, que llavors era un exemplar de la moderna indústria en sèrie. Per les voltes de Torrent es va despendre una roda i corria endavant dalerosa d'arribar-hi primer que nosaltres. I és que deu passar amb les coses talment com amb les persones. Qui porta la dolça esgarrinxada begurenca, a qualsevol desplaçament hi oposa la fretura del retorn. La serenor i la precisió tècnica del xòfer, van convertir l'anècdota en una facècia d'agradable recordança.

En el temps de la tartana, senyors que gastaven coll planxat, barret de palla, i botines de xarol, per anar a l'Ofici del diumenge, es traslladaven a les platjes a cavall d'uns burretts que unes dones et portaven a domicili a les tres de la tarda. Moltes famí-

lies tenien sella de propietat. Les senyores i les senyorettes, de dalt del burret estant, hi desplegaven ombrel·les de llampanters coloraines, que donava goig de veure-les al llarg dels caminets de Sa Tuna i de Sa Riera.

La plaga de la velocitat era desconeguda. Tothom anava poc a poc i ningú no feia tard.

Avui, que de Barcelona et presentes a Begur en menys de dues hores, i que la «rubia» transporta diàriament, tonelades de carn humana per estendrela a la sorra de les platjes, la velocitat ho ha trastornat tot, i cada cosa pot tenir el significat més sorprenent. Una estafada, pot ésser una estraperlada que arrodoneixi el presupost d'una família, i tothom tan content. Un gra al clatell, pot representar un complex d'enyorament o una alèrgia provocada pel pol·len de la farigola. Una noia pot demanar la mà d'un jove, i aquest pot contestar-li, que ha «escollit la llibertat». I al ritme d'una velocitat desfrenada i d'un constant desplaçament de conceptes, si vols salvar el criteri, del naufragi de la premsa, cal establir línia directa amb tots els sants i empalmar les novenes. En poques paraules: si es vol canviar el burret per la «rubia», cal estar vacunat contra la disbauxa mundial.»

Avui, si tinguéssim la sort que el Sr. Martí aixequés el cap, segur que faria un altre escrit que diria "De la rubia, al Mercedes que fa el trajecte a les platges":

Les Rondes de Barcelona, les autopistes, autovies, les rotondes i evidentment les grans velocitats que agafen els moderns automòbils, si no fos per les grans cues que s'ocasionen a causa de la gran quantitat de vehicles a la sortida de Barcelona, a Santa Cristina d'Aro, a la Bisbal d'Empordà i en altres pobles i ciutats, es faria el trajecte de Barcelona a Begur en una hora.

De totes maneres i en aquells temps passats, tot tenia també el seu encant. Aquella truita que t'oferien a l'Estació de l'Empalme, que tan bé descriu el Sr. Martí i que jo encara recordo, era una delícia de la petita gastronomia. I aquelles gasoses amb tap de suro lligades amb cordill que et feien fer el rotet per treure els gasos de l'estómac. Els saltironets de la

tartana del meu avi amb bens del cavall de perfum de la garrofa de Vinaroz i que el tartaner havia de fumar-se caliquenyos per despistar una mica aquell desagradable forum.

Parlant del famós carrilet i això devia passar pels anys trenta, quan es trobaren a l'Estació de Palafrugell, esperant per anar a Girona, en Siset Moner del mas d'en Pinc i en Vilà d'Esclanyà, dos dels terratinents més importants del poble. Com acostumaven anar la majoria dels pagesos d'aquells temps, vestien pobrament i amb espartenyas de betes. Al mateix lloc hi havia també un grup de senyors de la vila del peix freig, molt elegants amb coll planxat, barret i botines. En Moner i en Vilà es miraren un a l'altre i digueren: Tots aquests tan ben "trajats" no tenen un duro, segur que nosaltres dos junts en tenim per enterrar-los a tots.

Uns anys més tard i amb una millora considerable, el meu pare va ser el protagonista d'aquell viatge amb el taxi marca Overland que se li va despendre una roda que volia arribar a Begur primer que el passatger. No tenia mèrit aquella rubia que pujava de les platges carregada de carn humana amb les carreteres estretes i sense esfaltar?

Que n'és de bonic poder recordar i explicar aquells fets i anècdotes d'aquells temps passats que ja no tornaran.

Aprofito l'avinentesa per demanar als lectors que, si per casualitat, tenen alguna fotografia de la rubia d'aquell temps, la facin arribar a la direcció d'aquesta revista. Molt agrait anticipadament.

MARIÀ FRIGOLA I GISPERT

El difícil exercici de la catalanitat. Els papers de Salamanca com a exemple

Síntesi de la conferència pronunciada per l'historiador Josep M. Figueres, al Centre Cultural Escoles Velles de Begur, el propassat 11 de setembre, Diada Nacional de Catalunya.

La història dels papers és prou coneguda. I si algú no la coneix en el llibre *Els papers de Salamanca. Història d'un botí de guerra*, que un grup d'historiadors hem posat en circulació, ho explica: l'expoli, el desenvolupament de la polèmica... en les vessants ideològica, parlamentària i periodística.

Per entendre el fet cal situar-nos el 1939. En un acte de violència els franquistes aplegaren documentació que pogués ser útil a la seva activitat repressora. Barcelona era més gran que el 1714 i la repressió calia fer-se d'una forma més científica. Si el 1714, senzillament es tancava a la presó els homes que es comprovava que havien combatut, el 1939 la repressió havia de dur noms i cognoms. Calia, per tant, disposar de fitxers, d'informació per a organitzar la repressió a gran escala. La repressió constant, la repressió implacable dels guanyadors contra els vençuts. En aquest cas s'exercí amb duresa, contra especialment els elements més ardits, homes amb comandament a les unitats militars republicanes i els intel·lectuals, professors, periodistes, etc. Tots foren perseguits.

La documentació de partits, sindicats, etc. fou utilitzada amb aquesta finalitat. Els fitxers de les més variades seus foren utilitzats amb aquest objectiu. Molts papers es cremaren, però molts, per moltes raons, malauradament foren localitzats i els grups de recollida van anar per feina. En el llibre reproduïm el diàleg amb un dels pobres soldats d'aquest lamentable servei, podríem anomenar-los taxistes per la mort. En camions varen anar a un gran dipòsit, a Salamanca, allà serviren per elaborar dos milions de fitxes de persones significades a les quals reprimir.

Bé, vist l'origen anem a veure què es demana. No són tots els papers com malèvolament s'ha volgut fer creure, no es reclama tots els papers que de tot Espanya van anar a Salamanca, òbviament només els d'origen català. L'objectiu de Catalunya és reclamar *exclusivament* només els papers (i llibres i cartells i premsa...) que es van endur violentament el 1939.

Per què hi ha conflicte? Perquè no ho volen tornar. Així de senzill, ras i curt. I què al·leguen? Què diuen, en co-

herència intel·lectual en tradició acadèmica, que no sigui el llenguatge del lladre que diu allò tan castís de "Porqué no me da la gana?" S'afirma que hi ha una unitat d'arxiu com a factor clau, com a element per no donar a cadascú el seu. La unitat dels arxius és en l'origen i no en els destins. Si agafessin l'arxiu municipal de Begur i el portéssim a un altre lloc, la unitat seria la dels papers d'ací no l'ordre que li volguessin posar allà, temàtic general, cronològic general, etc. És tan clar que fins i tot una persona que no sigui arxiver ho entén. La unitat és la de l'arxiu de la Generalitat republicana, la unitat és la de l'arxiu de la UGT o de l'ERC. No la d'un dipòsit documental convertit en arxiu al cap de quaranta anys de ser creat. Cap altra documentació. Mentrestrant de Catalunya el crit s'aixeca quan hi ha llibertat política. El professor Culla és un dels primers des de *Serra d'Or* en demanar-ho, i des de les amables pàgines de *La Vanguardia* encunyarem el 1989 l'expressió botí de guerra quan el conflicte no es tancava una vegada satisfet el prec de triar els papers d'origen català, no de temàtica catalana, dels altres.

En un clima generalitzat d'unitat, partits i mitjans de comunicació s'afanyen a fer patent la voluntat de reparació històrica. Ho fan per la via pacífica de la paraula, de l'escrit. Només una veu discordant, en tots els historiadors catalans, parla de relíquies i que no cal ocupar-se'n, només una veu dissonant en els polítics catalans, avui precisament notícia pel seu abandonament forçat de la política.

Personalment, crec que la solució, com he escrit a *l'Avui* és molt senzilla: devolució. Ras i curt. Han de venir a Catalunya. Tots els papers que no van cremar per escalfar-se, deien en les fredes tardes hivernals, que no servien per a la repressió, i per tant a escalfar-se amb la nostra història i la nostra cultura. Tots els papers, doncs, que no cremaren, o que no van perdre, quan d'arxiu no en tenia ni el nom.

Tanmateix costarà arribar en aquest punt d'inflexió. S'ha atiat tant el foc que les brases cremen soles sense que ningú no bufi. Cal tirar-hi aigua i no hem ni podem ser els catalans. Han de ser ells, els polítics, els funcionaris, els periodistes que han esvalotat la fera els

Trinitat Neras, diputada al Parlament de Catalunya, Carles Arnau, alcalde de Begur, Josep Ma. Figueres, historiador, i Lluís Costa, arxiver municipal, en un moment de la conferència.

qui han de dir les coses pel seu nom. A cadascú el seu. I em plau de fer una suggerència que potser ajudarà a sentar les bases de la convivència harmònica entre els pobles de l'estat: que es signi un protocol de devolució sense guanyadors ni vençuts, que els dos presidents autonòmics ho signin a la capital de l'Estat, al Ministerio que s'ocupa de les Administraciones Territoriales i en un marc que afavoreixi el clima de solidaritat entre totes les regions i nacions de l'Estat. I que allà mateix hom faci una crida perquè es creï un important, un gran arxiu de la Guerra Civil, que això sí que donarà turisme científic a la ciutat i no els papers, poc consultats que ja els tenim en microfilm a l'ANC a Sant Cugat. Un Archivo General de la Guerra Civil que tingui els vint o trenta mil llibres editats, que tingui còpia de tota la documentació d'EUA que es va desclassificant i que no és enlloc de l'Estat. Construir un estat solidari no es fa amb deshonestitats sinó amb actes de reparació. Si els papers no tornen, s'abonen els arguments dels qui pensen que amb aquesta gent no ens hi entendrem mai. Negar l'evidència a la justícia sembla negar el dret de la diferència. Rere la negativa a la devolució dels papers de Salamanca hi ha tota una concepció molt perillosa pels catalans, i els mallorquins i els bascos, etc. que nega la raó. Amb aquesta situació costarà d'entendre-s'hi.

JOSEP M. FIGUERES

“La Xerinola d’en Sora: L’alegria de Begur”

Aquest any en fa cinquanta que va néixer la “Xerinola”, els que encara sou joves potser en teniu un vague record gràcies als anys que va durar, disset o divuit, i també perquè n’haureu sentit a parlar moltes vegades a la gent gran de Begur.

Avui intentaré “fer-vos-en cinc cèntims” de com va anar el seu començament i del bon record que va deixar al poble.

En Joan Martí i Morera era un barceloní amb antecedents familiars begurencs, passava a Begur llargues temporades, sobretot els mesos d’estiu. Residia al carrer del Casino a la casa que veieu fotografiada. Li agradava molt la música i al seu temperament s’hi adiu molt aquell refrany que diu “home petit carregat de punyetes”. Darrere el portal de casa seva que dona al carrer hi ha una terrassa molt acollidora i força gran.

De fet, podríem dir que la Xerinola va començar l’any 1945 quan el senyor Martí alguna vegada tocava discos amb una gramola elèctrica amb amplificador, gran novetat en aquells temps, i per obsequiar als seus veïns i a tothom que volgués escoltar-la penjava l’altaveu al balcó de casa seva. Un bon dia ens va convidar a uns quants joves i ens va obrir el portal de bat a bat, i allà vàrem començar a ballar les primeres sardanes i més endavant els balls de parella. Aquella, diguem-ne, coneixença, es va anar intensificant una mica més cada sessió que fèiem, que solia ser cada dijous i cada dissabte.

Al llibre memòria que va tenir el bon acudit de publicar el senyor Martí (en Sora) a l’acabament de l’any 1946, recordant totes les activitats que havíem portat a terme, diu: “El dia 24 de juliol de 1946 revetlla de Sant Jaume, uns quants amics, esperonats per les experiències apreses l’estiu anterior organitzen una vetllada al pati de can Sora”.

Aquella nit simpàtica i entranyable va néixer l’Alegria de Begur, nom que espontàniament vàrem decidir donar al que fins aleshores en deïem la Xerinola d’En Sora i molts encara l’anomenen així quan en parlen.

Els detalls que recordo amb més complaença d’aquella primera vetllada són la valuosa col·laboració de l’enyorat amic begurenc Enric Casademont, en aquells anys locutor de ràdio Girona i creador del popular Pau Pi, que ens va obsequiar amb un recital d’Oriente de Zorrilla de manera magistral. També recordo amb simpatia la poesia escrita pel senyor Martí i que recità en Siset Pujol i Plaja que llavors tenia nou anys, i que diu així:

«EN SISET DE CAN PLAJA

“Eixurit!”, em diu l’avi, cada dia
“Aixís pla! –fa la mare– Vaja! Vaja!...”
I ara digueu: en Siset de can Plaja,
si no fos eixerit, doncs què seria?
... Voldríeu que fos ocell de verdissa?
De galta grogota i d’ull ensopit?
Que jugui a fireta? Que visqui encongít?
Vull ser un xicotot; vull fer trencadissa!
Estimar la mare. Vull cantar i ballar!
Sentir l’alegria, i anar-ne donant.
Aprendre a l’escola. Anar-me fent gran.
Tornar la raó a l’avi, i guanyar-me el pa.

J. M. M.»

Una bona part de l’èxit que assolí la Xerinola fou degut a la precària situació que tots plegats suportàvem en aquells anys, tot just acabada la Segona Guerra Mundial, aguantant totes les privacions imaginables, començant per la manca d’aliments. Jo diria que va tenir tan bona acollida perquè tot el poble va agrair a aquell senyor les bones estones que ens va fer passar, enmig de tantes tribulacions. Ara ho tindria més difícil perquè les coses han canviat molt, gràcies a Déu per bé.

El dia 3 d’agost de 1946 es va celebrar la primera vetllada a la plaça de la Vila. El dia 7 del mateix mes a la plaça del Pedró (Pella i Forgas) es féu una ballada de sardanes amb disc i espontàniament s’improvissà un senzill concurs de balladors.

S’interpretà la sardana Noies Martinenques i formaren el jurat en Cinto, en Berto i en Renart.

El dia 26 de setembre de 1946 (dijous) el poble de Begur va tributar un homenatge al senyor Martí. Per començar vàrem anar a buscar-lo a casa seva amb l’acompanyament de la cobla la Principal de Palafrugell.

D’esquerra a dreta en Lluís Gifre, en Narcís Pi (Cotó), rei de la Xerinola, la Sara Forment, reina de la Xerinola, en Joan Martí Morera (Sora) i en Camilo Castelló. Al mig en Fredric Renart.

De casa seva a la plaça passant pel carrer Ventura Carreras, férem la passada, ara en diuen cercavila. El senyor Martí molt emocionat donà les gràcies a tothom i entre altres coses va dir que aquell era l'any més feliç de la seva vida, perquè se sentia estimat per tots nosaltres i perquè el dia 24 d'abril passat la seva esposa li havia donat l'hereu més bonic que mai hagués pogut somniar.

Als anys següents es feren moltes altres coses, una de "sonada" fou l'elecció dels Reis de la Xerinola que foren en Narcís Pi (Cotó) i la Sara Forment de Ponsatí.

Se m'acaba el paper, prometo que continuaré explicant-vos més coses de

la Xerinola d'En Sora o l'Alegria de Begur.

Acabaré amb el vers que va fer el senyor Martí per convidar a beguerencs i estiuejants:

Si el nervi et penja d'un fil,
o tens un ullet que et plora,
vine una estona a can Sora,
i et quedaràs més tranquil.

J. C. RIERA

Racó poètic

Un dia, estarem sols

Quan veig el somriure d'un nen, estic feliç; quan veig una llàgrima sobre la galta d'una vella, la meva tristesa és gran i voldria sempre conhortar-la.

Però, quants de nosaltres som indiferents a la tristor del seu veí, a la solitud d'un ésser humà i això que un dia també estarem sols. Aquest dia de soledat, estaria tan feliç veure una persona donar-nos la mà.

Quantes persones van ser adultes, aclamades i després abandonades pels que es deien llurs amics.

Potser, com em deia el meu pare, sóc un somniador. Però em sembla que no sigui tan difícil adreçar un somriure a aquell que no pot somriure, parar la mà a aquell que té dificultat per caminar, ser només humà i proud.

Jo sé que no canviaré el món, però potser llegint la meua poesia escrita fa dos anys, meditareu alguns instants.

La tristesa no és molt sovint tan lluny de nosaltres.

ON VAS?

¿On vas solitari passejant,
ahir feliç, xiulotejant,
avui la marxa tremolosa,
la mirada malenconiosa?
Amic, dóna'm la mà.

¿On vas, tu ahir tan elegant,
orgullós, una mica arrogant,
avui el mantell descolorit,
el teu cos afluït?
Amic, dóna'm la mà.

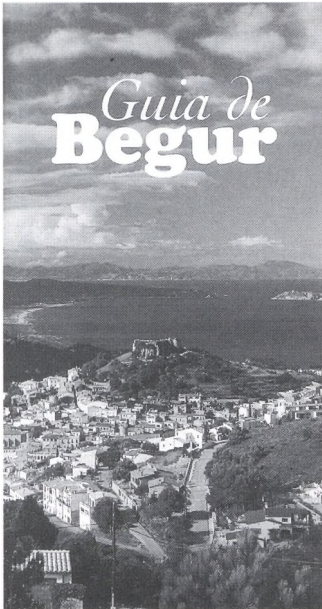
Ahir encara somnis de minyons
i el cor ple d'il·lusions,
cantant els teus amors,
oferint a totes boniques flors.
Amic, dóna'm la mà.

¿On vas amb l'esquena abaixada,
la cabellera emblanquinada,
el rostre pels anys burinat,
ara pels teus "fans" abandonat?
Amic, dóna'm la mà.

Plegats fem camí,
anem a respirar el gessamí,
cantussem una vella cançó
i mirem junts al nostre horitzó.
Amic, dóna'm la mà.

RICARD VANEUKEM
Sa Fontansa

La Guia de Begur

El propassat dia 1 d'agost es va presentar, al pati del Centre Cultural Escoles Velles, la "Guia de Begur", redactada per Susana Cobos i coordinada pel director de l'Arxiu Municipal de Begur, Lluís Costa.

La "Guia" està concebuda com un instrument per endinsar-se en el coneixement del patrimoni cultural i natural del municipi de Begur. Es tracta, doncs, d'una publicació pensada tant pel visitant com pel mateix begurenc. Diàriament, ens passegem per un carrer, o anem a fer cap a un determinat indret del poble, però mai no

ens hem fixat en les curioses inicials d'aquella porta, o en les pilastres d'aquella casa, en l'orientació i les característiques de la finestreta d'una torre, o bé en la galeria d'un pati. En definitiva, ens passen per alt una riquesa indescriptible de matisos que la "Guia" ens ajuda a descobrir.

La "Guia de Begur" proposa cinc itineraris. El primer, titulat "A peu pel poble", descriu un recorregut a peu, d'aproximadament una hora de durada, per tots els punts d'interès del nucli urbà. "Una visió ràpida", el segon itinerari, està destinat a qui no tingui temps de passejar tranquil·lament pel poble però vulgui tenir una visió general de Begur. En aquest punt es proposa anar al camí del Mar, des d'on s'observen, entre d'altres coses, les cases indianes més representatives del poble.

El tercer itinerari, "Edificis representatius pel municipi" és necessari fer-lo en cotxe, ja que s'hi proposen punts d'interès que, com Escclanya, es troben a

una certa distància del nucli de Begur. Els dos últims itineraris proposats descriuen la localització i característiques de les set platges del municipi i dels paratges des dels quals es gaudeix d'una magnífica vista sobre la comarca.

Cal remarcar l'impecable disseny gràfic de la "Guia", a cura de Pep Caballé.

La "Guia", distribuïda per l'empresa Nordest Distribucions, es pot comprar, a més de Begur, a moltes llibreries de Catalunya a un preu de 800 pessetes.

20è aniversari de la nova escola Doctor Arruga

S'estan enllestit els darrers detalls del llibre sobre el 20è aniversari de l'Escola Doctor Arruga que es pensa presentar oficialment el mes de desembre d'enguany, coincidint amb l'aniversari de la seva inauguració. Confiam que sortint per aquestes dates pugui ser un bon regal de tío o de reis.

A la fotografia adjunta, podem veure d'esquerra a dreta, en Quim Figuerolas, la Maria Salvador i en Marc Vidal mostrant el quadre que els va re-

galar l'APA el juny passat amb motiu del seu pas a secundària i conseqüent comiat de l'escola.

El quadre és un mocador pintat per l'artista Rosa Tarrés amb el poema d'en Martí Pol: "Em recordo de tot, però no enyoro el pasat fonadís ni el futur càlid".

